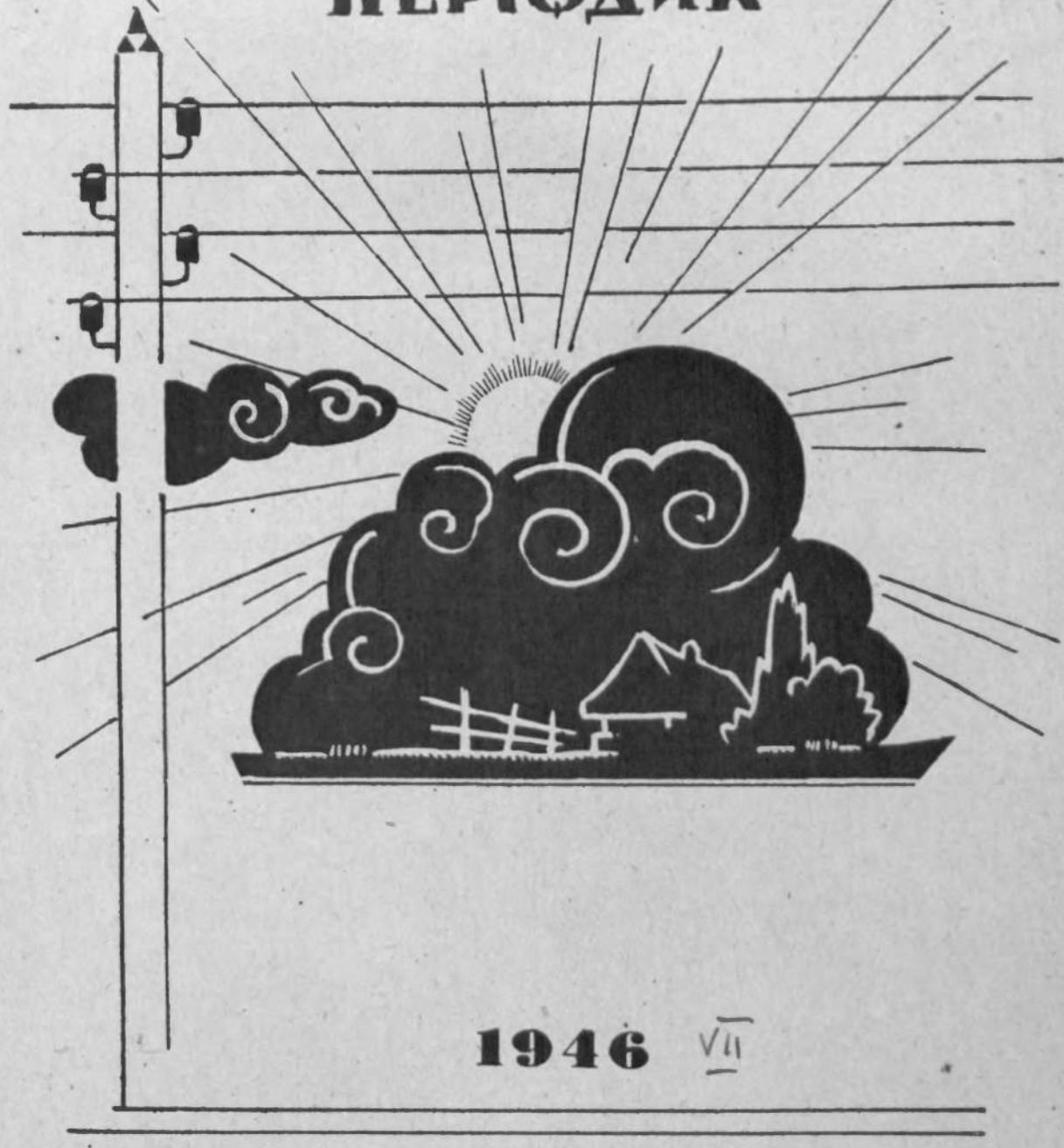

Наші Вісні

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНФОРМАТИВНИЙ
ПЕРІОДИК

1946 VII

УКРАЇНСЬКИЙ
І... 662...
МУЗЕЙ-АРХІВ

В.К.

РАСТРОПА

Липень, 1946 рік.

НАД СВІМОЮ МОГИЛОЮ.

Сталася...

В середині липня світ облетіла жахлива, своїм трагічним змістом, звістка: кривава рука червоної потвори урвала нитку життя найвидатнішого в Європі борця за правду, свободу і демократію, оборонця, поневоленої комунізмом, сонячної Ігославії, вірного сина чимогострадального сербського народу, генерала Дражі Міхайлівича...

Світ не хотів одразу повірити тій приголомливій звістці. Повірили і сподівалися такого завершення кривавої трагедії, що облудно іменувалася "народним судом" і тяглася понад місяць у столиці Ігославії - Београді - хіба лише ті, хто докладніше знає природу істоту большевізму.

Але отрашна звістка, на глибокий смуток, потвердилася. Кривава рука червоного жата Тіта, керована з осередку світового інтергантства й підступності - Москви - не здригнулася в останню хвилину. Генерала Дражу Міхайлівича, полум'яного революціонера, глибоко-переконаного націоналіста, невсипущого борця за свій рідний край, за життю долю багатомільйонового сербського народу, розстріляно, разом із найближчими його соратниками-побратимами, в околиці столиці Ігославії, на світанку 17 липня 1946 року.

Не врятувала, дорогоцінного, Ігославському народові й глибоко зановоаного всім культурним світом, життя героя і хвиля слабих протестів заклопотаної нині впорядкуванням новоєнного життя, онікії світової демократії, а буря протестів, що вибухла в усьому світі після трагічної розв'язки, зірвалась вже занізно...

Дражу Міхайлівича, що вперше побачив світ 27 березня 1893 року в селі Іваніці, в Сербії, і все своє свідоме життя віддав виключно боротьбі за національно-демократичні ідеї, пощастила вороша куля ще 1913 року, коли він, як поручник, брав участь у боях проти загарбницьких зазіхань тодішнього болгарського імперіалізму; пощастила смерть і в боях першої світової війни, коли його було тілько поранено; доля зберегла його життя і в тяжкій партизанській боротьбі проти гітлерівської Німеччини. В боротьбі, яку він перший почав і неухильно провадив аж до кінця війни, одночасно змагаючись на два фронти - і проти німецьких загарбників, і проти, керованої комуністичною Москвою, партизанів Тіта. Перший почав боротьбу проти німців ще тоді, коли Тіто тільки загравав і ними, бо загравала і Москва, аж поки Гітлер не заатакував батьківщини комунізму...

Отже, щадила доля дороге життя героя в усій смертельній боротьбі за свій народ.

Не зналъ пощасти тільки хорстока, невблаганна рука червоного московського імперіалізму, що то з її волі й натхнення постися над національним героєм Ігославії, генералом Міхайлівичем, кривавий за-проданець московський, справжній зрадник свого народу, з ласки Москви іменований "маршалом", вихованець московського НКВД - Тіто.

Поза воіма заслугами генерала Дражі Міхайлівича, як відданого сина свого краю й народу, світло характеризують його образ де й високі чесноти його особистої вдачі. Нагороджений різночасно багатьма відзнаками й орденами, він ніколи не носив їх напоказ, заявляючи, що одягне їх відзнаки тільки в вільній Ігославії.

Безмежно любив своїх вояків, висок дінив кожне людське життя у воєнній уніформі. Коли обставини, із закінченням війни, склалися так, що дальша безпосередня боротьба проти окупантського московсько-б'ютовського режиму вимагати стала тільки марних жертв і загрожувала хіба фізичним винищеннем цвіту рідного народу, генерал Міхайловіч розпустив своїх вояків додому, а сам, з невеличким гуртом /11 чоловіка / найближчих соратників, залишився далі в горах Боснії, щоб, коли настане час, покликати свої неустрашимі когорти четників до нової, надійної боротьби за національну свободу. Коли американці запропонували йому, в цілях урятування життя, кинути гори і літаком перебратись на терен західних держав, генерал Міхайловіч відмовився: "Я не хочу батьківщини своєї в підомках. Я залишуся з моїм народом". Там, у горах, на боювій варти, і взяли його, з усім штабом, вороги підступили і спосібом, скинувши на його розташування бомби із снотворчими газами, 13 березня 1946 року.

Вороги знищили страшного ім супротивника.

Але далеко катам до переможного тріумфування. Смерть, чи й тисячами смертей одиниць ніколи й ніякій силі не спінити і не вбити природнього, невисипущого і невмирущого духа національно-визвольної боротьби.

Як не вбили московські кати національно-революційного Духа українського народу підступним убивством ізза кутка Симона Петлюри і Євгена Коновальця, тільки загостривши тим ненависть до насильників і незламну волю до дальнії боротьби аж до остаточного визволення з під червоного ярма, так не вбили і ніколи не вб'ють змагання сербського народу до правди, до волі, до національної незалежності.

В тій свідомості і в тому глибокому переконанні ми низько склоняємо голови над свіжою могилою національного героя сербського народу Дракі Міхайловіча - мученика за добро свого краю, борця за його волю.

Вічна пам'ять непохитному борцеві Дракі Міхайловічу !

Вічна ганьба і прокляття його і нашим лютим ворогам, комуністичним катам-убивцям !

Р-Ч.

ТАБЛИЦЯ КУЛІС ДВОХ "ПАРИЗЬКИХ" КОНФЕРЕНЦІЙ

Візьмемо, не мають значення для зрозуміння ситуації, з яку зробив світ, рішення конкретній чотирьох міністрів, посіді до публічного відома, безперечно, більше значення мають не які-то засідання, а ще більше значення має те, що не було взагалі висловлене за жодному з тих засідань, але... "висіло в повітрі"!

Саме те, невисловлене, і є єдиною причиною всіх "труднощів" тих конференцій, і воно рано чи пізно з незблаганою логікою порве всі, з такою диявольською терпеливістю зв'язані "вузли компромісу", якими намагаються дипломати закрити все зростаючу діру в тонесенькій тканині миру. Нехас також значення чи цей, з таким трудом виведений над безоднече "падаць миру" буде сторпедований по закінченню будови, чи ще до нього.

Так, що має рішуча істотне значення - спробуємо далі коротко з'ясувати і для цього почнемо з характеристики справжніх цілей політики не чотирьох, а трьох партнерів - Франції, який з уваги до її минулого уділено почесне місце - ми не беремо в рахунку - а також їх можливостей і випливачої з них тактики.

Почнемо, отже хоча б з характеристики сьогоднішнього правного спадкоємця "Вікторіанської доби", котрий одержав у спадщину Могутній імперії, в якій Його нація була під оглядом числа колосальних меншин, але меншин, котра завдяки своїм духовним вартостям, економічній силі, мілітарній могутності і безоглядності держала все в своїй твердій руці.

Молодий спадкоємець усіх здобутків корсарів, купців і колонізаторів, вихований в дусі "прекрасних гасел демократії і соціалізму", має перед собою важку альтернативу: або лишається справді вірним до кінця тим принципам - зробити... як радив Христос багачеві - роздати своє маєтко бідним і пограбованим та взяти свій косяг і піти з дому батьків, або, забувши про ті принципи, "твірдов руками провадити далі інтерес своїх батьків..."

"Спадкоємець", як на це все вказує, не є таким фанатиком тих гасел, щоб покинувши "пролетарську працю в бюрах велетенської факторії, хотів би обернутися звичайного докового робітника, рибалку чи вантажника, що вантажить в гавані чулі багатства для чужих панів і не є знова таким "неполітичним" та відважним, щоб навернутися одверто спиною до того, що він вже звик уважати "великим і піднесеним". Звідси - балансування, політика сидіння між двома стільцями і... політична слабість. Очевидно, спадкоємець Пальмерстона і Пітта намагається вчорашніх рабів навчити "релігії добра", прищепити їм певні "принципи", во ім'я котрих їм слід би було "з рабів по-неволі" стати "рабами по-волі" і задовольнитися фіктивними "правами римського громадянина" замість повного громадянства власної суверенної території.

Але... необережно вибраний вчора союзник, який реалізує давньоїм'яна Івана III, царя московського, про "третій Рим - безнастанно псує ту гру, виявляючи - а часто до того перебільшуучи по-приятельськи" - коли розбіжність між словом і ділом свого англійського друга. Це вдається тим більше легко, що він знає всі слабі сторони свого англійського партнера і розуміє Його наміри, а сам для наступників Черчіля є "загадковим сфінксом", котрого світ не розшифрував досі. Адже ю той сміт, котрий хоче боротись проти спадкоємця Кремлівських династій, вважає цю замасковану потвору за слугу інтернаціональної ідеї, котра їм дошкаулює дома і тому

вважає, що треба боротись не проти Москви, а проти... зброї московської - комуністичної ідеї!

Кожний, хто вміє незалежно думати, хто не співає по московським нотам вліво чи вправо, але московську пісню, той повинен був зрозуміти, що головна причина поразок не лише Англії і Франції в 1918-20 роках - Колчак, Денікін, експедиційні війська в Баку і т.д., - але і Гітлера, криється в тій же, вдалося б сутто "теоретичній відповіді на просте питання 'хто є ворог' - ~~Союзни~~ істична доктрина чи московський народ?

Тут мусимо признати належне москвинам усіх відтінків, що вони, керуючися інстинктом, зробили і роблять все можливе, щоб скерувати оборонну акцію немосковських народів на цілком фальшиву дорогу. Всі вони - подібно М. Драгоманову, який з величезним успіхом перевів подібну акцію серед українців, і цим прив'язав Україну до Московщини - намагаються представити московський народ "нечасливою жертвою" страшної доктрини і реаліму й відвернути таким чином увагу загрожених народів від реального живого ворога, що орудує тю доктриною у власному інтересі!

Нехай тут не чидається на нас з піною на устах "общеросси" з доводами про велику кількість розстріляних москвинів, про ліквідацію московських протиболішевицьких груп і т.д.... На: уже Драгоманов також доводив, що перебування під владою московських царів було для москвиців, як і для інших народів - "пропащим часом". Ми знаємо: перше - коли Ю. Цезар "зліквідував" прихильників двох других членів тріумвірату - то де же не може служити доказом "антіримської" діяльності Цезаря і однаковості його політики супроти Галлів і супрон римлян; друге - що ввесь "культурний багаж", який так широко використовують тепер червоні володарі Кремля - зібрали москвинам царат, не зважаючи на "опріччину", "біроновщину", "третьє атделеніє" і т.д., саме котром поневолених народів, яких культурний багаж був у тому часі нищений; третє - що тепер, не зважаючи на терор проти інших московських груп, культурний набуток і економічна перевага московської нації над іншими поневоленими народами зростали в прискорено-му темпі і, завдяки політиці червоних московських володарів, москвина знов на багато перегнали під кожним ~~оглядом~~ - навіть чисто біологічного зросту - поневолені народи; четверте - тому всякі розмови про те, що бідний москвин озброєний важким автоматом, з якого нас обстрілює, сам дуже "терпить" від того автомата, а від стріляння навіть упрів - не менше як ті, хто ховається від пострілів його зброї - обчилені на повне незнання справ і на глибоку наївність тих, кого в тому переконується.

Очевидно, коли на вас наступає ворог, озброєний автоматом - дуже в небезпечно не звертати уваги на той автомат, але і в бзагато більше небезпечним забути, що ворогом є жива людина, а не автомат і пробувати вперше поцілити в автомат а не в людину. Так цілком ясно, що навіть, коли б вам пощастило влучити в автомата, це не врятувало б вас від несподіваного пострілу револьверового, бомби, чи удару ножем! Коротко: саме для вашого ворога потрібно, щоб ви сконцентрували усю свою увагу не на ньому, а на його зброї і були остільки безглузді, щоб думали, немовби то зброя може сама битися!

Москвинам це вдалося осiąгнути і добитися того, що колись розумні люди знаходяться тепер в стані якогось отетеріння.

В світі політичному це веде до того, що:

1/. англо-американські політики, мов безсила жертв під поглядом

вуша-давуна -боа констріктора, спаралізовано дивляться перед собою, але не бачать свого ворога і думають немов би то комуністична доктрина - це щось, що має свої власні цілі і політику, щось, що не є ідентично з Кремлем, і тому не розуміють советських заходів та ламають собі голову над питанням: чим можна з'ясувати той чи інший крок Москви? Звичайно, всі московські крохи стали б ясними, коли б ті політики спробували б їх оцінювати зі становища московських національних інтересів та намірів опанування світу;

2/ ті ж політики намагаються умовитися з москвичами, знайти компроміс, в основу якого лягає припущення, немов би москвичі "візволивши" "частинно від надмірного впливу доктрини, погодять свої, в дійсності - так думають ті англо-американські політики - скромні національні хадання з іхніми, капіталістичними. Самозрозуміло, що советські дипломати вповні використовують це засліплення, запевняючи, нече, кожний здобутий щабель драбини зовсім не є виявом іхнього наміру посуватися сходами вгору, до панування над світом, лише спробою... забезпечитися перед агресією.

Так Москва все наближається до половини сходів, яких вершок означає панування над світом, а все ще дотеперішні пани світу обмежуються до проб заспокоїтій де сворідне "хахливе, дике дитя", намагати далі не посуватись і не хочутъ повірити в існування твердого наміру московських мажновладців виліти на саму гору, і, саме тому, є цілковито неготові до можливостей як скоку свого партнера через три щаблі, так і несвідомі неухильності посування його далі.

Москва знає слабі сторони своїх ворогів і має в кожній чудій державі певних спільників, як в особі наївних кретинів, котрі служать віддано доктрині, якою Москва лише послуговується, так і в особах, людей, що запевняють - може, щоб не нарахалися на жертви, поз'язані зі спротивом - немов ніхто не має хадних агресивних замірів, немов кожен зі щаблів зайнятий або випадково, або не свідчить про намір іти вгору, а тому не слід робити навіть рухів, які могли б здатися спробою перегородити шлях.

Спостерігаючи це все, не слід також бути сліпим і не помічати руху юдівських мас. Наше твердження, звичайно, не має нічого спільногого з будь-яким родом антисемітизму і не є віязом хоч найменшої антипатії до юдівської нації, а просто запротоколуванням певних фактів, а саме:

1/ є причини, котрі впливають на те, що кожного члена юдівської нації, не діяртоованого, а добровільно прибулого до американської зони, з огляду на московську політику поневолення народів по збавляється прав "ДП" - що в практиці є однозначне з голодуванням, браком даху над головою і перспектив на майбутнє;

2/ Очевидно, є чинники, котрі уможливлюють навіть тепер добровільну втечу великих груп членів юдівської нації, що бояться можуть не пресії з боку влади - яка іх ~~єнергійно~~ боронить - окремих актів терору з боку невідповідальних чинників, актів менше частих, ніж акти терору, жертвами якого падають атохтони, і ця добровільність приїзду не переважає їм бути повноправними "ДП". Отже, очевидно, зпливу тих чинників треба приписати застосування цілком неоднакової міри для одних і для других;

3/ Варто підмітити, що багато юдів-втікачів вихваляють палко політичний устрій і взаємини в країнах, з яких вони втекли, змальовуючи їх майже як "рай на землі", створений советською

владов;

4/ Більшість тих втікачів юдівських, очевидно, потрапить не до Палестини, а до Америки та інших країв, на конто інших націй-запорюючи, наприклад, контингент, призначений полякам - як компенсацію за участь в боротьбі проти Гітлера - і таким чином до Америки прибудуть тільки замість ворогів Москви - московські приятели, котрі... агітуватимуть за Москвою, хоча вони не є здебільшого хадними комуністами!

Ми знаємо, що впливи, завдяки котрим це діється, є такі дужі, що генерала Моргана, котрий наразився ясним поставленням справи, усунуто протягом трьох днів.

Ці факти змушують поміркувати, чи не свого роду "троянського коня" тягнуть новітні троянці з такою радістю у свої мури?

Всі перечислені попередні чинники безперечно приймає під управу Кремль, і тому, так рішуче і твердо переводить життя своїх пляни. Очевидно, при тому, найбільшу увагу прив'язує Москва питанням кольорових народів!

Але є ще "третій грач" - Америка, яка так само як і Московщина претендує на провід над світом. "Дядько Сам" хотів би розпоряджати не лише в Мексиці чи на Філіппінах і в Китаї, але і в Європі, і на Кавказі, і в Австралії, і в Африці, і... в самій Москві. Але є величезна різниця між тими замірами і засадами, на яких хоче обперти своє панування над світом Москва, і на яких Вашингтон. Москва хоче - а це є єдино-можливий для неї шлях - запанувати над світом політично і мілітарно, а реалізацію своїх планів може опирати лише на:

- 1/ несвідомості своїх ворогів;
- 2/ використанні наївного ідеалізму одних і людської захланності, грабункових інстинктів і корупції других;
- 3/ продажності преси - нпр.: галас з приводу засуджених Франком "ресурсубліканців" в Еспанії, і мовчанка з приводу засуду на смерть Дражі Міхайловіча і товаришів у Београді, хоча по скінченні процесу англійське радіо підтвердило, що всі ці люди є н е в и н - н і !
- 4/ суперечності інтересів в таборі їхніх ворогів, що випливають з конкурентної боротьби;
- 5/ вилинності демократичних гасел та використовуванні колоніальних взаємин;
- 6/ невміння винайти політичної ідеї, яскравішої за московську і добре розробленого г о т о в о г о програму нового повоєнного - по тій війні, яка має прийти і прийде - котрій міг би краще, за всі атомові бомби, розсадити московські імперію.

Америка ж хоче, в першу чергу, економічно опанувати світ і до того хотіла б іти шляхом "мирної перетрактації", фіксованої потім рядом воєнних баз. Вона числиТЬ на зубокіння світу і думас, що голодранець таки прийде позичити у багача, а тоді піде все "нормальною дорогою".

Не розуміючи інтенції і наміру свого московського "партнера" - вона боролася - дипломатично! "за право "вільної торгівлі" /з ким властиве? Адже к питання ліквідації приватної власності у фактично окупованих Москвою "незалежних" державах - питання дуже короткого часу!/ за "вільні шляхи", за "волю преси", - забуваючи, що Москва має докладно опрацьований план наступу і його переводить в життя. Вона скорше буде готова наказати всім під владним народам ходити в самих хвартушках з газетного паперу, задрукованого відомостями про зрист добробуту советського громадянства і їсти саму бараболю - ніж погодитися на сомогубство, як би не при-

надно була подана отрута.

Тому, очевидно, Америці не вдається реалізувати своїх планів, бо при советській системі влади для того всі шляхи є закриті, але для реалізації московських планів - шляхи не є лише вільними, але може і неабияку роль відіграти московська Далілля, обтинаючи волосся американському Самсонові.

Москва це все знає, і знає не лише про підготовчі кроки тої Даліллі, не лише числити на свого "тroyянського коня", але й належно оцінює велетенське значення наївної самозахованості, яку використовує з метою повної психічної демобілізації єдиного поважного суперника.

Отже, "вузли", які не вдається розмотати на хадній з конференцій, всупереч офіційним залежностям, не лише не розплутано, але вони ще затягнулися, бо по позірному розв'язанні одного вузла - нитки сплутуються далі в кілька нових вузлів! "Компроміс", цей божок сучасних англо-американських дипломатів, є тут безсильний, бо він помагає тоді, коли одна держава мала намір поширити дещо територію своєю коштою другої. Тоді - можна було не ризикувати, і можна було дещо пропонувати без боротьби, можна було, коротко кажучи, знайти компромісове рішення. Але чи можна знайти тут, коли один партнер не рефлексує на частину, а лише на цілість, хоче не угоди - повного знищення свого партнера і під час моменту, коли де можна буде осiąгнути з найменшими стратами, коли зможе "зірвати" панування над світом, як "стиглий овоч"!

Відомий журналіст Стід сподівається, що вдається ^{зуперечністю} ^{"розібрати"} в Парижі на другій конференції - "все загальний", але ця віра є наслідком ^{неприймання} під увагу "таємниці куліс" чи може, краще сказати, неправильної інтерпретації причин московських кроків! - Ми, на жаль, є тої думки, що розв'язати вузли суперечних інтересів можна лише за допомогою або атомової бомби - сполученої з мудрою політикою - або - "всесвітньої революції", на яку поруч із фабричною маркою "Інтернаціонального Тресту" - стоятиме ляконічна помітка - "маде ін Московія"!

Саме невідхильність і одиночість цієї альтернативи, жахливої у своїх наслідках не лише для Європи, але і для цивілізації світу - і є страшною таємницею куліс паризьких мирових конференцій.

З-пода густої фарби декорацій, з-пода майстерно уложених пунктів проекту мирового трактату, пунктів, котрі забрали стільки дорогочного часу, - на сірому тлі дійсності віктою арабесками фраз мирової умови, якою намагається прикрити цю таємницю - пробивається, яскравішаючи щоквилини, невблагані, страшні вогняно-крикаві слова:

"мане текель фарес"!

П. К-н.

ВІД МАЗЕПИ ДО ХВИЛЬОВОГО.

В липні місяці за історичним календарем збігаються кілька знаменних дат, якими позначені великі історичні події в житті українського народу: смерть гетьмана Богдана Хмельницького /27.VII.1657.р./, бій під Полтавою /8-10.VII.1709.р./, проголошення другого Універсалу Центральної Ради в Києві про угоду з Тимчасовим урядом Росії /10.VII.1917.р./, проголошення Конституції УССР і ССР /6.VII.1920.р./.

До цих подій сама собою ~~заспішується~~ ще одна, на перший погляд непоказна, але своїм історичним значенням не менш значенна цьогорічна дата - двадцятиріччя з дня виходу у світ пам'яті Ніколи Хвильового - "думки проти течії" /1926.р./.

Всі перечислені події української історії тісно в'язнуться в одну нерозривну цілість. Кожна з цих дат позначає історичну віху чи й переломовий стан в боротьбі українського народу за свободу і державно-політичну незалежність. В цілій своїй сутності вони творять історію найболячішої проблеми Східної Європи і є виявом найбільшої трагедії, - яку будь-коли знало людство. Ім'я цій трагедії - Україна і Росія..

Конфлікт, що лежить в основі цієї трагедії, снабагато глибшим і грунтовнішим, ніж це багатьом здається, і до нього трудно підібрати аналогів зі взаємин інших народів в іншій частині земної кулі. Тут ідеться не про територіальні суперечки чи інші причини конфлікту, що торкаються лише частини чи якоїсь однієї ділянки економічного чи політичного життя сторін. В конфлікті - Україна і Росія - зіткнулися дві взаємно виключаючі сили, і боротьба між ними набирає характеру тотального заперечення і знищення один одного. На протязі цілої історії це є боротьба між російським великородзянівським шовінізмом і імперіалізмом, що прагне до створення такої імперії, в якій Україна приречена на повне знищення і асиміляцію і, з другого боку, українським націоналізмом, що є виявом волі українського народу до свого самостійного національного існування у своїй власній державі. Український націоналізм, як вияв пробудженої національно-політичної свідомості і національної гордості українського народу, зного боку, є запереченням ідеї Російської Імперії, як такої. Чомпромісова розв'язка цієї проблеми вносить лише відносне замирення і вдавалася лише на порівняно короткий відтинок часу. Логіка боротьби і взаємин між Росією і Україною, що виліває з внутрішньої природи цих явищ, приводила завжди до єдиної, неминучої і єдино справедливої розв'язки: - "Геть від Москви!"...

Від Мазепи до Хвильового - це суцільний шлях шукань і спроб знайти ісягнути цю розв'язку з боку українських політичних сил.

Тенденція Росії, як носія і реалізатора імперської ідеї, виявляється щодо України в двох напрямках і формах. Перша з них взагалі зачепчувала існування українського питання і української нації за формулою: "не било, нет, и быть не может." Україна є українське питання - це вигадка Австрії чи Німеччини, або ще якоїсь третьої держави. Російська біла еміграція твердить навіть, що Україна - це вигадка большевиків... Друга тенденція визнає існування української народності, але лише як певної відміни російського народу чи "єдино-кровних братів", до яких Росія ніби ставилася завжди, як благодійний опікун і яким добре жити в лоні Російської Імперії. Україна мислиться як провінція Росії, що має певні національні особливості, але економічно, політично і духовно має цілком бути залежною від Москви і її підпорядковуватись. Обидві ці тенденції в кінцевому своему пункті мають одну мету: задергати Україну, як складову частину Російської

Імперії й асимілювати український народ з російським. Історія України, починаючи з XVII. сторіччя - виповнена боротьбою проти нав'язування їй Москвою цієї великомаршалкової російської ідеї і московського централізму. Це боротьба великого українського народу за свій ріст і самозбереження.

Богдан Хмельницький... З цим ім'ям зв'язані найбільш блискучий і героїчний період української історії після Київської Русі. З оборонної війни проти утисків польських панів, Хмельниччина переросла в боротьбу за долю цілої нації, за здобуття волі всьому українському народові та відновлення й організацію власної держави. В цій боротьбі об'єдналися всі стани українського народу. Революція Хмельницького усунула клясові антагонізми і створила основи для національної єдності.

"Тим то і стала по всьому світу страшна козацька сила, що у нас, панове-молодці, була воля і дума єдина" /Народня пісня/. З універсалу Хмельницького ми довідуємося, яким духом була насичена Його доба: "лучше убо і благополізніше за віру нам і за цілість отчизни на пляцу воєннім од оружія бранного полягти, не желі в домах своїх як невістюхи побіннimi бути". Україна в свідомості людей козацької доби виступає підметом свідомого патріотизму - "маткою нашою", "милою вітчизною", "отчизною нашою українською". Ідея власної державності завоює на ~~над~~різ маси: "ми тепер самі Річ Посполіта", - говорять козаки. "По довгій кривавій війні, зічної памяти ~~над~~оробрій гетьман Хмельницький визволив з-під польської чортиги велики пригнічену козацьку націю. Він то утворив з України незалежне князівство і вдоволився титулом Гетьмана Війська Запорізького, і син Його перейняв це по нім у спадку, й стани названого князівства по смерті Його обирали далі своїх князів, і ніяка держава не присвоювала собі права противитися цьому". /"Гетьмана Пилипа Орлика вивід прав України"/.

Таким чином, з ім'ям Богдана Хмельницького в історії українського народу пов'язане відновлення і поширення державно-національної суверенності українського народу. Зовсім інакше трактують постати Богдана Хмельницького московські володарі. Використовуючи відому Переяславську угоду, яку Богдан Хмельницький склав з Московською державою на правах рівності і згідно з якою Україні ~~з~~абезпечувалась самостійність, Москва підступом крок за кроком поневолює Україну і пізніше трактує це поневолення, як добровільне приєднання до Росії, що його нібито започаткував Богдан Хмельницький. Так дійшло до того стану, який висловлено такими словами: "Перше були ми те, що тепер московці: влада, першінство і сама назва Руси від нас до них перейшла. Але ми тепер у них, яко притча во язціх"... /Слова Мазепи за "Історію Русов" /.

З цього часу головним ворогом України став Москва і український визвольний рух скеровується проти московського поневолення. Найбільший виразний протимосковський рух зв'язаний з ім'ям Мазепи. І це не випадково. Гетьманування Мазепи припадає на часи московського царя Петра I., який задумав перетворити відсталу московську державу в європейську імперію. В цій імперії Україна мала бути, як невід'ємна частина московського царства. У шведсько-московській війні Мазепа побачив нагоду до приборкання московського імперіалізму і розриву з Москвою, яка касувала рештки українських прав і вольностей. Мазепа рішив використати цю нагоду і склав з Карлом XII українсько-шведський Союз, згідно з яким Швеція призначала незалежність України обабіч Дніпра і гарантувала непорушність її території. 8-10 липня 1709 р.

відбулася битва між московськими і українсько-шведськими військами під Полтавою, яка на багато років зирішила долю України. Бій під Полтавою був останнім великим ударом України і Росії на полі бору. Він кінчився катастрофою для українського народу. Московський удач після цього боя все дужче оплутував і стискав душу й тіло "України". Ціле 18 і 19 століття іде тихо, але завзята боротьба українського народу за своє національне самозбереження. Від Чотирнадцятого до Шевченка - період пасивної оборони українського народу, як етнічної спільноти, відмінної від російського народу. Шевченко "розідав завісу" і показав Україну, як націю, що була і буде, і започаткував новий період...

Після Шевченка іде наступ Москви проти українства, як проти чинника політичного, противолосовського. В конфлікті - Шевченко і Микола I - маємо не конфлікт кріпака і царя, а в першу чергу - України і Росії. Російський ліберал і "революційний демократ" Зелінський це зрозумів першим і тому, довідавшись про кару для Шевченка, присуджену царем, висловив свою солідарність з московським тираном і виявив ненависть проти "подібного роду лібералів". Ця ж солідарність московських "білих" і "червоних" носіїв російського імперіалізму щодо українського визвольного руху виявилась і в наші часи.

На весні року 1917 вибухла велика народна революція, і Російська Імперія була поставлена перед величим іспитом. Пробуджені революцією народи почали творити свої власні національні уряди. це означало фактичний розвал Російської Імперії. Наспіла щаслива нагода створити власну державу і для України. І ось тут виявилось те, що пророкував Шевченко: приспану Україну було окрадено, і тепер, коли вона була збуджена, у проводі її національної революції не знайшлося достатньої кількості відповідного національно-державницького парту людей, що могли б подолати всі перешкоди на шляху революції. Напередодні національної революції українська духовість і політичні сили були розкладені демоклеральними соціалістичними і марксистськими ідеями. В революції виявилася велика динамічна потуга української нації, але та сила була змарнована і скерована не на національно-державницькі цілі. Українські політичні партії припинули цілу низку непоправних помилок. "Поза автономію ми тоді не виходили. 1917 рок до автономії додав федерацію, з якою носились як з писаною торбою. Чолові діячі наші боялися навіть думки про самостійність і все сподівалися рятунку цілої російської імперії, все мріяли про один спільний дах. Дурман спільного "революційного фронту" задурював найрозумініші голови. На засіданнях Центральної Ради відпекувалися від діячів "Союза Визволення України" як від запроданців за їх самостійницькі змагання. На всяких з'їздах зачитувано самостійницькі голоси".

Самостійництво - це був провінізм, бурхуазна вигадка! В масах не тільки не велося систематичної пропаганди в дусі самостійництва, але навпаки, на антисамостійницькім напрямі велася тоді і політика. І вказівки на те, що вже тоді закладалися у нас підвальні під власну державність, не міняють суті речі. Не в тім справа, що тоді було зроблено для цього, а в тім, що присвічувало нашим діячам у цій діяльності, яким ідеалом вони керувалися. А ідеал був - вільне життя у вільній Росії!... Ми поборювали царат, а не Росію". Так згадує про ті часи один з безпосередніх учасників всіх тих подій, - представник тих політичних сил, що стояли тоді на чолі української Революції. Про це говорять і такі історичні документи, як універсали Української Центральної Ради. У Першому Універсалі /10.VI.1917 р./ писалося; "Хай буде Україна вільною, не од-

діляючись від усієї Росії, не розриваючись з державою російською". Другий Універсал /16. VII. 1917. р./ теж проголосував зв'язок із демократичною Росією. До чого призвала віра в "демократичну Росію" - відомо...

Після повалення "демократичного" Тимчасового Уряду в Росії і після банкротства "демократичної віри" в Росію прийшла черга на комуністичну віру в "пролетарську" чи большевицьку Росію. В перспективі пройдених літ і з пережитого досвіду тепер ми можемо з певністю сказати, що як большевізм в останньою стадією і формою російської імперії, так українська комуністична віра була останньою вірою в можливості мирного і добросусідського розв'язання української проблеми Росію. Вступаємо в добу, коли Україна цю проблему мусить розв'язати сама, згідно з власною волею і власними національними інтересами. Ця доба почалась гаслом "Геть від Москви!" 1926. р. Вона пов'язана з ім'ям Хвильового.

Не випадково в творах Хвильового проходить образ "шведських могил"... Чин Мазепи прикував увагу Хвильового. Україна і Росія - були його хвильовою проблемою. Розв'язка цієї проблеми була для нього одна - мазепицька: Геть від Москви! І в цьому також є своя послідовність і закономірність. В памфлетах Хвильового критики відзначали політичний темперамент маштабу члена політбора. Але Хвильовий мав не лише відповідний темперамент, але і проникливий розум та інтуїцію людини, що відчуває основні пружини історії й потреби сучасності. В ньому маємо гармонійне поєдання поета, політика і філософа. У своїх памфleteах він писав: "Наша основна вимога - се вміти думати і почувати." Це уміння було органічно властиве Хвильовому, і це висунуло його, як центральну постать українського культурного і політичного ренесансу 20-30 років. Це уміння думати і почувати, відважа "до краю думати і діяти" привели його до висновків: "Від Котляревського, Гулака, Метлинського через "братчуків" до нашого часу включно, українська інтелігенція, за винятком кількох бунтарів, страждала і страждає на культурне на zadniцтvo. Без російського диригента наш культурник не мислить себе... Він ніяк не може зрозуміти, що нація тільки тоді зможе культурно виявити себе, коли найде їй один ідеальний шлях, розв'язитку. Він ніяк не може втямити, бо він боїться - дерзати!" І далі логічне завершення цього висновку: "від російської літератури, від її стилю українська поезія мусить яко мога швидше тікати". Маючи на увазі, очевидно, конституцію УРСР і СССР Хвильовий писав: "Російська республіка самостійна? Самостійна! Ну так і ми самостійні!" І виходячи з цього заложення і в ділянці культури на шлях тання "епігонства чи самостійності" давав належну відповідь. Слово "самостійність" зірвалося з уст Хвильового покищо, як захист суверенності української духовості і самостійного національного розвитку української культури, не чіпачи політичного союзу України з Москвою. І все ж, не зважаючи на такий хід думок, який не розбігається з конституцією УРСР і СССР і який трудно похитнути, Сталін - новий володар Російської Імперії занепокоївся. На адресу Хвильового кинуто нібито невинну реplіку: "і це називається інтернаціоналізмом!" До Москви треба прислухатися, а тут тобі проповідь утечі від Москви і то якнайскорше! Отже інтернаціоналіст лише той, хто молиться до Москви! Москва і ~~товариство~~ як і після Переяславської угоди з Хмельницьким потрактувала політичний союз України з Росією по-своєму. Україна у всьому мусить підпорядкуватись Москві.

І коли Хвильовий кинув гасло самостійності, хоч і в союзі з

Москвою - це вже насторонило нового збруча руських земель. Про це Сталін одверто заявив 1929 року: "Коли б у нас не було ніяких інших матеріалів, крім дискусії навколо виступу Хвильового, що так широко і так гаряче розгорнулася в Україні, то й цього було цілком досить для найбільших тривог!... І справа тут не у відході від інтернаціоналізму, а у відході українського комуніста від служби московській імперії і небажання бути московським пошикачем у більшевицькому "призбируванні руських земель". Позиція Хвильового неминуче вела до розриву політичного союзу з Москвою. І це фактично сталося. Виступ Хвильового знайшов відгук і в політиці /Лугський/, і в економіці /Волобуй/. В ідейно-політичній площині це був стихійний перехід від марксизму до українського націоналізму. На цей раз посім ідеї нової України і нового українського націоналізму стали представники нової української інтелігенції з робітничих та селянських мас.

І це вже було смертельним для більшевицької Москви, що прикривала себе пролетарською маскою. Ця маску зрвалося, а за нею виступало правдиве знірче обличчя московської імперії. Цій Москві трудно було тепер боротися з Україною демагогічними фразами про буржуазість укр. націоналізму і тому подібними означеннями. Залишився лише один засіб - терор. Але терор може ліше на деякий час загальмувати процес, але не зупинити його. Москва не спроможна розв'язати протиріч, що випливають з природи російського імперіалізму. Їх може розв'язати остаточно лише революція поневолених народів.

Простеженням шляху боротьби між Україною і Росією на протяжі цілої історії приводить до висновків, що Москва по відношенню до України завжди мала імперіалістичні цілі. Московський імперіалізм є найреакційнішим імперіалізмом, який будь-коли знало людство. Російська імперія завжди була реакційною силою, яка гальмує і руйнує національний розвиток народів. Україна завжди шукала братерства і згоди - Москва лише підкорення собі і поневолення. Підступом і зрадою російський імперіалізм перетворював усі угоди і політичні союзи між двома народами на залежність і підкорення Москви. Економічне і політичне поневолення використовується Москвою для повної денационалізації і асиміляції українського народу. Все це неминуче приводило передові політичні сили України до одного висновку - геть від Москви! Лише державно-політична незалежність і самостійність України і позне відсепарування від Москви є тією розв'язкою української проблеми, - яка диктується історичним процесом і є в інтересах не лише українського народу, а й цілого людства.

Український націоналізм, як вияв волі українського народу до свого самостійного державного існування, є тією революційною силою, який є одноково покликаний і є в силі розв'язати найбільші скідньо-европейську проблему так, як того вимагають інтереси поневолених народів і цілого людства.

ПРАВДА ПРО КОНСОЛІДАЦІЙНУ АКЦІЮ.

I.

Акція консолідації українських політичних сил, повільним кроком, з різними перешкодами й ускладненнями, поступає вперед. ~~Мажимо~~ надію, що вона буде доведена до усієї ного висліду.

Деякі учасники тої акції, вже на самому початку, поставили вимогу, що про цю акцію перед її закінченням, не вільно ані говорити, ані писати. Цю вимогу прийнято всіма учасниками, і ми її строго до сьогодні додержувалися.

Але для нас така вимога і таке рішення було на самім початку незрозуміле. Якто так? Чому українська суспільність, яка з тугом очікує на консолідацію та упорядкування відносин, в наному суспільному житті, не має знати, чи щось в напрямі консолідації робиться і як консолідаційна акція розвивається?

Загадка такої вимоги мовчанки тепер уже стала розгадана. Власне її можна було розгадати зараз на другий день по березневій конференції, на якій створено "Комісію" для ведення консолідаційної акції і рішено про неї "мовчати".

Деякі чинники, які одного дня приступили до консолідаційної акції, вже дослівно на другий день почали між собою переговори в справі поділу між собою "прав суверенів", мовляв, коли ми договорилися, то нам не потрібна жадна консолідація, бо намс порозуміння буде твою "консолідацією", який всі інші змушені будуть підпорядкуватися. /Це, між іншим, є зразок "української демократії", яка, як вони говорять і пишуть - "бореться проти всякої диктатури і тоталізму". Проти "всякої", але не своєї власної.../. Цей факт, для людини, яка бодай щось трохи визнається в політиці і знає наших "політиків", вистарчав на те, щоби розгадати загадку вимоги мовчанки про консолідацію.

По двох, чи чотирьох днях по тім, дійшла до нас нова відомість, а саме, що відпоручник одного з учасників консолідаційної акції, в таборах еклюзії зібрання громадян і інформує їх про консолідаційну акцію, а навіть про перебіг конференції та хто її ю на тій конференції говорив, називаючи імена учасників. При цьому не у всьому інформує правдиво. Такі відомості доходять до нас зі всіх смуг окупації Німеччини щораз більше і частіше.

По якомусь часі дійшла до нас вістка, що на "Першому засіданні Ради Ц.П.У. в Новому Ульмі дні 6. і 7. квітня 1946.р." "Головний Секретар ЦПУЕ" у своєму звіті між іншим сказав: "В ЦПУЕ співпрацюють всі українські найповажніші політичні сили" і "у ньому об'єднані всі українські центральні установи", а тому "нам здається, що будемо управнені висловити погляд, що найновіші успіхи на відтинку консолідації українських політичних сил є в поважній мірі вислідом взаємного пізнання, взаємного зрозуміння і взаємної помані, яку здобули ці сили, коли вони стрінулися зі собою в співпраці на громадському відтинку життя, репрезентованому ЦПУЕ".

Нарешті дістаємо до рук одну українську американську "газету", в якій дослівно читаємо таке: "Люча УПА, УГВР та УНР організаційно між собою не зв'язані і в деячому конкурували, але ~~жили~~ більш-менш одним шляхом шукань". "Група УНР, як в часі війни, так і

^{х7-} Однаке, по одному з половиною місяці "розвів" - "партнери" ні до чого не договорилися. Не могли поділити між собою "булави" "суверена".

по війні скликала конференції в справі консолідації українських сил, а також нав'язувала й продовжувала переговори про об'єднання за всіма групами". Остаточно не було б ще у нашій дійсності нічого дивного, коли б одна чи друга група, для здобування собі симпатій громадянства, почувалася, хочби й неоправдано ініціативою, чи успіхами консолідації. Але гірше є, коли одна чи друга група, неоправдано приписуючи собі ініціативу чи успіхи, дійсних ініціаторів і подвійників консолідації представляє як противників тої консолідації. В цій же самій "газеті" читаємо наступне: "Проти консолідації, як і раніш, найбільше виступає група націстів. Її цілі і тактика зовсім інні; вона хоче триматися окремо лише своїм гуртком, щоб легше проскочити в Америку... В першу чергу ця група мельниківських спекулянтів". Як бачимо, в найtragічніший для українства час, український хам знов розперезався. Українських революціонерів називається "нацистами", "спекулянтами". В лавах укр. демократів ще й сьогодні, на жаль, не перевелися охочі іти спільно з большевиками по шляху наклепів на український націоналізм.

А щодо консолідації, то раз-у-раз настирливіше доходять до нас відомості, що хтось поширює сплетні, буцімто "мельниківці" є тими, які гальмують консолідаційну акцію і стають на перешкоді консолідації.

Як з того всього бачимо, не всі придергутися рішення мовчати про консолідацію.

З того виходить, що та вимога й рішення мали на увазі не говорити і не поширювати правди про консолідацію, щоби тим легше можна було декому говорити й писати неправду і на тому спекулювати! Тому ми примушені дещо написати.

Ми не будемо тут, на цьому місці, займатися, хоч і як цікавими питаннями, хто з ким "монтував", а хто з ким ішов "одним шляхом шукань"; хто, коли, де й як "як в часі війни, так і по війні" "спекулював" і хто все має в кишенях "афідавіти", "щоб проскочити в Америку". Ці всі питання залишимо до іншої нагоди. А вона нарешті трапиться.

Сьогодні для нас і цілої нашої еміграції є далеко варніші питання, а саке:

- 1/ що діється з консолідацією всіх українських сил для ведення спільної акції на політичному відтинку;
- 2/ які заходи робиться в справі права азилу для української еміграції, допомоги тій еміграції і її приміщення, та нарешті
- 3/ які заходи робиться в справі приміщення бежкетів по таборах і заведення правопорядку і спокою по тих таборах і поза таборами, щоби не компромітувати себе й української політичної еміграції, а з нею й українського народу та його визвольних змагань.

І ось про ді питання ми хочемо дещо написати. Але правду.

II.

Питання консолідації українських політичних сил, це не є, як дехто у нас думає, говорить і пише, питання хто кого має визнати; хто кому має підпорядкуватися; хто - в що має включитися; або хто

ї навколо кого має "консолідуватися". Бо така постановка справи не була консолідацією, лише була б, висловлюючись модерно, tota lizaцією.

Консолідація, так як ми її розуміємо, і так як її, на нашу думку, треба розуміти, це є співпраця і співвідповідальність.

ність всіх діючих сил, завершена і кермована одним спільним і між керівничим осередком, для виконання чи виконування певних завдань, у нахому випадку визволення земель НРВ. В консолідації всі взаємно себе визнають; всі взаємно обирають та порядковуються у спільному рішеннях; всі включаються в працю для виконання спільніх рішень, а також всі взаємно всі навколо всіх, бо навколо спільного осередку, консолідаються.

Ми не будемо тут писати про передвоєнні часи ані початки війни до 1941 року і заходи в ті часи в напрямі координації сил, бо воно не мають безпосереднього відношення до сьогоднішньої консолідаційної акції.

Сьогоднішня консолідаційна акція сягає своїми початками грудня 1941 року. В грудні 1941 р. Провід Українських Націоналістів, зберігаючи безпосередньо дійсність на рідних землях за всіми її страхіттями, рішків сконсолідувати всі українські політичні сили для визвольної боротьби проти окупанта України - німців, і збереження самої субстанції українського народу, як тоді було говорено й писано, яку новий окупант, до спілки з агентами НКВД намагалися до основ зникти.

Першим виявом тої консолідаційної акції був відомий протест - меморандум до Гітлера з датою 14. січня 1942 р. підписаний:

- 1/ Головою Української Національної Ради в Києві;
- 2/ Головою Української Національної Ради у Львові;
- 3/ Заступником Голови Директорії УНР;
- 4/ Головою Ради Українських Комбатантів і
- 5/ Головою Проводу Українських Націоналістів.

Цього Меморандума не підписав Гетьман П. Скоропадський не з намої і не зі своєї вини.

Рівночасно з тим, розроблено заходи створити Українську Берховну Раду для дальших визвольних змагань. В тій цілі відпоручники Проводу Українських Націоналістів перевели розмови з чоловіками особлими заслуженими українських діючих і не діючих політичних осередків, партій, організацій чи угрупувань так в краї, як на еміграції, а навіть з деякими представниками господарських і культурних діяльників. Розмови йшли дуже м'яво. Не всі, а якими велися ті розмови, погоджувалися з однією ситуацією на фронті і з політичними прогнозами. Деято не мог ще тоді зрозуміти конечності запеклої боротьби проти Німеччини і тому не міг знайти спільної мози з революційною БУН. Про це тут не пора і не місце докладно говорити. Хоч треба признати, деято, хто і сьогодні бере активну участь в консолідаційній акції, до поєднаної акції солідаризації поставився прихильно і зробив язуче і в тому напрямі активно діяв.

В січні 1944 р., перед закінченням акції солідаризації, найменший діл Провід Українських Націоналістів за своїм головою полк. А. Мельником був німцями заарештований і опинився в концетаборах.

По виході з концетаборів, Провід Українських Націоналістів в травні 1945 р. поновив заходи солідаризації всіх українських політичних чинників, осередків чи рухів. Концепцію тої солідаризації віплощено в окремому виданні п. н. "Дійсність і намі завдання", яке доручено всім укр. політичним чинникам і роздано широким кругам укр. громадянства.

В зв'язку з тою концепцією солідаризації, Голова Проводу Українських Націоналістів скликав на день 3. серпня 1945 р. конференцію чоловіків осіб укр. політ. чинників, і така конференція відбулася в дніх 9, 10 і 11.

серпня 1945. В цій конференції взяли участь чолові особи таких чинників: УНР, СГД./гетьманці/, і ОУН. Не взяли участі ОУНСД/бандерівці/. Конференція не довела до позитивних вислідів, тому до чолові особи УНР стали на становищі, що "всяка ко^нсолідація можлива тільки навколо державного центру УНР", якому всі повинні підпорядковуватися. На такому самому становищі стали ОУНСД/бандерівці/, мовляв, всі повинні підпорядковуватися, як вони пишуть, однокому українському центрорі, яким, на їх думку, є УГВ Рада.

Про висліди тої Конференції точніше написано у виданні п. н. "На шляху до солідаризації", виданому за підписом Проводу Українських Националістів, і над тим тут зупинятися не будемо.

Таким вислідом Конференції - необхідність солідаризації чи^н солідаризації всіх укр. політичних сил не втратила на своїй актуальності. І то зовсім зрозуміло. В нашій сьогоднішній внутрішній і зовнішньо^м міжнародній дійсності й подумати не можна про ведення дальнієї визвольної боротьби без консолідації всіх сил українського народу. Але консолідація - це не те саме, що підпорядкування одному "центрорі", якого вимагають УГВРада, чи УНР, байдуже хто тим "Центром" був би-УГВРада чи УНР., чи хтонебудь інший.

Ціла Проводом Українських Националістів ніхто з укр. політ. чинників, партій чи угрупувань не подав концепції солідаризації чи консолідації. І тому дехто з провідних громадян і діячів почали звертатися до деяких чільних членів ОУН з пропозицією поновити заходи консолідації.

А тим часом через щасливий збіг обставин посередником в справі конослідації став Духовник - Достойний Гість, який на день 12 березня 1944 р. скликав консолідаційну конференцію представників укр. політичних організацій чи угрупувань. На цій же конференції стверджено| н е о б х і дністъ | консолідації і встановлено м е т о д и співпраці. Тут же покликано до життя т. зв. "контактну комісію" для узгодження біхучих питань і підготовки певної консолідації.

Треба відмітити, що в консолідаційній акції центр УНР участі не бере. Натомість, як нас інформують, веде собі окремо "консолідаційну" акцію! Не будемо тут над тим довше зупинятися. Але таки уважаємо, що коли Центр УНР рішився не брати участі в справі консолідації, то не повинен їй перешкоджати свою новою "такою консолідацією". А що перешкоджує, то в нас нема сумніву.

Покликана до життя "Контактна комісія" веде консолідаційну акцію дальше. Акція поступає дуже повільним темпом вперед. Але не тому, що "м е л ь н и к і в ц і" її "тормозять", чи "не хотять консолідуватися". Консолідаційна акція розвивається тому повільно, що:

1/ одно угрупування одного разу приходить на засідання і відкладає те, що попереднього разу прийняло, забираючи цілі й дінь на вияснення; другим разом приходить з обмеженими повноважностями, мовляв, консолідація потрібна лише для еміграції, і то еміграції лише в Європі, бо в Краї все всі сконсолідовани в УГВРаді, а за океаном в Комітетах, що знову вимагає однодневного вияснення; іншим разом знову, у тих же самих представників інші перешкоди, які не дозволяють їм брати участі у виміні думок на засіданні комісії;

2/ деякі інші угрупування знову ставлять проекти декларації, вимагаючи, щоби ті, що "бажали б взяти участь утворенні судільного національно-політичного фронту, переставили себе ідеологічно та

перебудували внутрішньо..." , відповідно до ідеалів внескодавців, що знову забирає два дні дискусії, а згодом місяць нового опрацювання проекту декларації;

3/ Нарешті дехто, діткнувшись з вимогою солідарно провадити головні потягнення так серед українства, як і на міжнароднім форумі, запротестував проти цього, бажаючи мати вільну руку, повну безконтрольності діяння, щоб тим забезпечити собі гегемонію в українській політиці.

В кожному випадку тими, хто ускладнює і гальмує справу консолідаційної акції, не є ОУН, яка дорожить однокілом національно-політичним фронтом, до заініціювання консолідацію і робить всі заходи, щоби її довести до успішного кінця. Тому наш відпоручник на Консолідаційну Акцію запропонував останньо свій черговий коміромісивий проект декларації, в якій узгляднив думки всіх тих, які ці думки висловили, чи предложили на письмі у своїх проектах декларацій, і, розуміється, які можуть прислухатися до успішної реалізації судільного національно-політичного фронту та упорядкування відносин так в суспільно-політичному, як суспільно-громадському секторах.

Маймо надію, що той, хто повинен зрозуміти - зрозуміє, що Консолідація то не є тоталізація, чи інша спекуляція, так само, як і те, що суспільно-громадський сектор з його "Централем" не може бути підбудовою, чи опертає для політичної діяльності чи виявів її.

III.

Як ми вже вгорі згадали, "Голова й Секретар ЦПУЕ" у своєму звіті сказав і написав, що "В ЦПУЕ співпрацюють всі українські найповажніші політичні сили".

Як жем ця справа представляється на ділі?

Перше неправдиве є, що в ЦПУЕ, чи Центральному Допомоговому Комітеті "співпрацюють всі українські найповажніші політичні сили". ЦПУЕ захопили в свої руки літом 1945. два всім відомі угрупування. В жовтні 1945.р. скликали вони до Амафенбургу зібрання, під покришкою "ділової стрічі" своїх симпатиків і тут доручили ім напоспіх затвердити себе як ЦПУЕ! Це називається у них "українська демократія". Про цю "ділову стрічу" і "українську демократію" напишемо колись окремо.

І тому туди не належать, ані в ЦПУЕ не співпрацють ані українські націоналісти, ані гетьманці, ані інші укр. політичні направки поза тими двома угрупуваннями.

Чому туди не належимо ми, українські націоналісти?

Негайно, по приході альянтських військ, все третіого дня, Прovid Українських Націоналістів увійшов в порозуміння з деякими достойниками Української Православної Автокефальної Церкви, внесено до Головної Кватири ген. Айзенштутера спільний меморандум в справі забезпечення української еміграції права азилу і допомоги: правної, матеріальної, культурної, релігійної і т.д.

Для ведення тої допомогової акції просили про дозвіл на заснування допомогових комітетів теренових і централі. Рівночасно почали такі комітети організовувати самі і давати інструкції іншим в терені, як їх організувати. На чолі тих комітетів ставали вибрані на зібраниях люди, незалежно від політиці. Згодом мала по-встати тим самим виборним шляхом Централя допомогової акції.

У своїй концепції солідаризації чи консолідації, про яку вже вгорі була згадка, Прovid Українських Націоналістів став, на с-

дино правильному, у нашій сьогоднішній дійсності становищі відокремлення суспільно-політичного сектора від сектора суспільно-громадського і допомової акції. Кожний з тих секторів вимагає різної постановки, різних заходів і різної акції, а тим самим і різних та окремих людей. Хто стоять на чоловому місці в політиці і активно нею займається, той не може очолювати суспільно-громадського сектора і вести допомову акцію. Там же ми мотивували те наше становище широко. Тут можемо сказати коротко: коли з міжнародними чинниками ведеться розмови на політичні теми, треба, щоби вони не підозрівали, що при тім очікується матеріальної чи правої допомоги; а коли ведеться розмови в справах правної чи матеріальної допомоги, щоби вони не думали, що за тим приховується політика. Во як в одному, так в другому випадку такі здогади чи підозріння негативно впливають на хід розмов і рішення.

Всяке переплітання матеріальної і правої допомоги еміграції з політичною діяльністю з'явується українського політика і зводить його з позиції партнера на становище агента. З другого боку, переведення політики і право-матеріального захисту еміграції одними і тими ж руками неприйнятне для чужинних чинників, бо, як відомо, чужі чинники мотивують захист української еміграції аргументами гуманності, а не міркуваннями політичного розрахунку.

І тому ці обидва сектори, тобто суспільно-політичний і суспільно-громадський, мусять бути від себе відокремлені і вимагають окремих людей.

Як далеко є між собою пов'язані політика і допомога, і який їх взаємний вплив на себе, де все інше питання, і його інакше іде інде рішастися.

І тому ми, українські націоналісти, поставили проект ~~з~~ змісту і форми суспільно-громадського центру окремо від політичного центру.

Однаке організатори і керівники сьогоднішнього ЦПУЕ цей проект Проводу Українських Националістів злігковажили й оминули.

Вже сама назва: "Центральне Представництво Української Еміграції" говорить само за себе. Во супроти такої "Централі" чим являється всі наші політичні "центри", чи котрий небудь з них? А даліше, чим являється всі інші допомові комітети поза німецькими теренами, яких ЦПУЕ не охоплює?

І власне все в самій назві, ми бачимо цю тенденцію організаторів і сьогоднішніх керівників ЦПУЕ монополізувати у своїх руках тотально представництво української еміграції.

І послідовно за назвою ми бачимо й його організацію. є неоспоримим фактом, що ЦПУЕ є двоє груп. Про це ми все вгорі згадали. Ті дві групи кермують ЦПУЕ, байдуже, що десь там на підрядних становищах находяться й "інші люди". Але не в тому річ, що дві групи кермують ЦПУЕ. Ніхто ім того не завидує. Іде лише про те, щоби ЦПУЕ і його чоловікі люді займалися дійсно допомовою акцією, а не використовували назви і свого становища для інших цілей, до яких вони ак ніяк не покликані, занедбуючи при тому допомову акцію чи її ускладнюючи.

"Головний Секретар ЦПУЕ" на "З'їзді Ради ЦПУЕ сказав, а відтак написав: "Міжнаціональну співпрацю організуємо з таким наставленням: 1/ для пропаганди української культури й українських політичних ідеалів..." Звіт "Головного Секретаря" ЦПУЕ, як в тому, так і в інших питаннях вказує, що ЦПУЕ, пішло на ті самі манівці, що колись УДК в ГГ. Коли керівники УЦК з ГГ за свої манівці сьогодні, українським народом ще не потягнені до відповідальності, то з того ще не виходить, що на ньому треба взоруватися!

Ми розуміємо, що люди, які є сьогодні при кермі ЦПУЕ, потребують політичного вияву себе і що вони можуть в політиці в сьогоднішній дійсності себе виявити. Але вони повинні це робити, очоливши політичну партію, а не ЦПУЕ. А коли хотять очолювати ЦПУЕ, хай не втягають його туди, куди його не слід втягати! З того приходу, послідовно й логічно, сьогоднішнє ЦПУЕ не опанувало суспільно-громадського сектора і допомогової акції.

Про це свідчить те, що не всі Допомогові Комітети в терені є опановані Централею. А дальшим доказом цього є жалюгідна боротьба і бешкети по таборах при т. зв. виборах і поза виборами, яких сьогоднішня "Централь" не є в силі опанувати, а тим самим упорядкувати.

І цей стан приносить ганьбу українській еміграції, а напевно негативно впливає, як на допомогову акцію, так і на все інше.

І ось тому туди не належать сьогодні "мельниківці", так само як в 1941 р. вийшли з УДК, який пішов на такі самі манівці, як сьогодні йде ЦПУЕ. Але туди не належать не лише "мельниківці", але й інші, про що ми вже вгорі згадали.

Тому суспільно-громадська Централь для допомоги еміграції вимагає основної реорганізації, починаючи від її неправильної і за-претенсійної назви "ЦПУЕ".

Тоді і лише тоді можна буде усунути бешкети в таборах і упорядкувати внутрішнє суспільно-громадське ліття та повести успішно допомогову акцію еміграції.

Х

Х Х

Ось так, в загальних рисах виглядає правда про консолідацію і відносини в суспільно-громадськім секторі і ЦПУЕ.

Думасмо, що цих кілька слів правди про консолідаційну акцію дасть змогу нашому громадянству зорієнтуватися в тій акції та запобігне злобним сплетням.

Кому-кому, але нам українцям, під сучасну пору, зовсім непотрібна внутрішня боротьба.

Сьогоднішня зовнішня і внутрішня дійсність наказує нам з коренем усувати всі причини внутрішньої боротьби.

Сьогоднішня дійсність, загрозливе майбутнє заставляє нас поступатися з особистими чи груповими амбіціями в користь єдності і целості.

Чи вже всі зрозуміли цю вимогу?
В недовзі побачимо.

БЕНЕШ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

"Чехо-Словаччина в принципі не могла протистояти відокремленню Карпатської України і не протистала. Від 1918 р. президент Ч.С.Р. Масарик і я вважали Чехо-Словаччину тільки за опікуна Карпатської України і були склонні віддати її Україні, коли український народ державно об'єднається. Ця умова здійснилася в наслідок прилучення Східної Галичини до України і тим самим до Советського Союзу. Наша постава таким способом віддала належне принципові національного об'єднання щодо українців".

Ці слова взяті із статті президента ЧСР др. Е. Бенеша - "Повесна Чехословаччина", що її вміщено в американському "Форін Ефферз".

Наскільки відповідає ця заява дійсності - чи був склонний Бенеш віддати Карпатську Україну Україні і чи була ЧСР щодо Карпатської України тільки в ролі опікуна - про це велими сумнівного характеру твердження - не будемо зараз говорити. Але така заява Бенеша хоч би й заднім числом - не шкодить. Краєві піано, які ніколи. Для української громадськості наведена заява є дуже цікава з погляду вивчення напрямку, в якому формується світова оцінка пукраїнському питанні. Отже, ми з свідками, як чолові державно-політичні діячі європейських народів починають під впливом останніх подій усвідомлювати рациї державного об'єднання українців і українських земель. Віримо, що далі події змусять державних діячів зробити дальший крок - визнати рациї і необхідність не будь-якого державного об'єднання, скажімо в наслідок приєднання до УРСР, і "тим самим і до Советського Союзу", а поставити на чергу дня "національне об'єднання в повному розумінні цього слова - в своїй національній і незалежній від Москви державі.

ПО ТОЙ ВІК ЗАЛІЗНОЇ ЗАВІСИ

Український музей в Празі. За вірогідної звісткою, у разі відновлення своєї діяльності відомий український музей визволенії боротьби українського народу. За ініціативою б. членів, переведено Загальні Збори. До Управи Українського Музею в Празі ввійшли: др. В. Добровольський, др. С. Наріжний, З.В. Мірна, С. Матренчук, проф. К. Заклинський, др. І. Панькевич, др. І. Зелінський, др. Ю. Комаринський та І. Попель-Сулима. На директора Українського Музею обрано др. С. Наріжного.

Загальні Збори закликали усіх своїх членів і прихильників до дальшої віданої праці й жертвенности для відновлення зруйнованого Українського Музею в Празі. Перед новою Управою стоять два головні завдання: впорядкування й збереження врятованих після бомбардування музеїчних матеріалів та мобілізація засобів для збудування нового музею в Празі. Тільки звісно відімнені західами земель музейного дому в Празі. Тільки звісно відімнені земельні завдання створювати музейні будівлі й ділянки в тих будівлях, яких земель буде передано в музейні земельні володіння.

З УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

"ВІСТІ українського допоміжного комітету в Бельгії" - під цим заголовком виходить в Бельгії український часопис, який є поруч з "Українцем у Франції" одним з найсолідніших видань на еміграції в теперішній час.

Перед нами число з 1-го червня 1946 р., присвячене Великому Каменяреві - Іванові Франкові. Вміщені матеріали гідно відзначають 80-ліття з дня смерти письменника. Статті на інші теми також говорять про наявність серед співробітників кваліфікованих журналістів і авторитетних громадсько-політичних діячів. В даному числі звертає на себе увагу велика стаття Д.А. - "На шляхах до об'єднання".

Автор звертає увагу української суспільності на той болічий факт, що заіснував у минулій українській дійсності на еміграції не зважаючи на те, що гасло об'єднання є тепер найбільш популярним і модним, і ніхто не на смілиться заявитися проти об'єднання, воно не наступає. Національна єдність, як джерело збільшення наших сил, залишається досі не здійсненим ідеалом.

"Не одно з наших угрупувань твердить, що об'єднання властиво вже існує і до нього належать "всі" чинники за винятком одного чи другого. Але водночас кожний з цих останніх заявляє те саме, з тю однак різницею, що дійчих винятками є ті, що в попередніх представленнях виступали, як осередки об'єднань. І так витворюється зачароване коло, в якім крутиться справа єдності, не знаходячи свого завершення".

Зупиняючись на способах "творення єдності" деякими політичними чинниками, автор зауважує: "Створити єдність шляхом сугестії не можна, і осмішують себе ті, хто думав, що в його угрупуванні, як сонце в краплі води, відбивається цілий український світ. Не твориться єдноти також і способами застравування, замикання уст противникові, бо ж "на милування нема силування". Знов же справа об'єднання не може служити засобом тактики, способом захування противника".

"Справа єдності - справа загально-національної ваги, і її не вільно використовувати, як тактичне потягнення в групових інтересах".

Принципи, на яких могло б відбутися справжнє об'єднання, що їх висуває автор статті, в основному збігаються з тими, що їх висунула свого часу ОУН.

----- "продовження статті зі ст. 20. "Укр.Музей..."

Як довго і як далеко піде справа відбудови Українського Музею в Празі - про це годі тепер сказати. Не маємо щодо цього зайвих ілюзій. Одне ясно, що продовження музеїної діяльності в нових формах і в тому напрямі, в яких вона була зорганізована і провадилася перед катастрофою, в теперішніх умовах нікак не вдається. Треба числити лише на переорганізацію і перебудову роботи Музею в протилежному напрямкові - як того буде потребувати Москва, вилів якої в Чехословаччині цілком очевидний.

Проте подана зіотка є досить цікава для простеження минулій політики московських большевиків щодо України. Тут явно виступає диференційний підхід в "розв'язанні" національного питання. Те, що дозволено говорити в Празі - того не можна дозволити у Львові, а те, що дозволено у Львові - того не дозволяється у Києві. Випробувана метода і засіб, що веде до однієї мети...